

Hop broedt succesvol in Amsterdamse Waterleidingduinen

Op 29 april 2020 zag Han Buckx een Hop *Upupa epos* in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Deze favoriet onder vogelaars werd tot 5 mei nog sporadisch door bezoekers gemeld. Na een maand stilte waren er vanaf begin juni weer waarnemingen. Op 7 juni werden plotseling twee exemplaren opgemerkt, waarbij ook werd gezien dat de vogels zich over grotere afstanden met voedsel in bek verplaatsten. Een Hop die zo lang ter plaatse blijft in het broedseizoen is al bijzonder, maar vanaf dat moment werd zeer aannemelijk dat er sprake was van een broedgeval. Nog dezelfde dag is daarom een embargo op Waarneming.nl ingesteld, om verstoring zo veel als mogelijk te voorkomen.

Op 9 juni werd minimaal één uitgevlogen jong gezien, waarna een dag later in samenwerking met Waternet – de beheerder van het gebied – door enkele betrokken vogelaars gecoördineerd naar het nest is gezocht. En met succes: het paartje had zijn intrek in een oud spechtenhol genomen. Er bleken nog vier grote jongen in het nest te zitten, waarvan er diezelfde ochtend nog eentje uitvloog. Tot 15 juni vlogen met tussenpozen ook de resterende drie jongen uit. Daarna werden de jonge vogels tot in juli nog onregelmatig en verspreid over het gebied waargenomen. Op 17 en 19 juli werden bij toeval twee van de jongen gevangen en geringd op het vogelringstation, hemelsbreed meer dan 4 km van de broedplek.

Foto 1: Ouder voert jong, AW-duinen, 10 juni '20.

Foto: Vincent van der Spek

Het nest is door enkele vrijwilligers en de beheerder op gepaste afstand gevolgd. Toen de jongen nog in het nest zaten, kon een deel van de gevoerde prooien gedetermineerd worden. Er werden regelmatig libellenlarven gevoerd, zeker tweemaal een veenmol *Gryllotalpa gryllotalpa* – een grote krekelachtige – maar dé succesfactor bleek de bosmeikever *Melolontha hippocastani*. Het grootbrengen van de jongen viel precies samen met een enorme piek van deze forse bladsprietkevers, die na een zware dip de laatste jaren weer toenemen in de Hollandse duinstreek.

Uit Zwitsers onderzoek blijkt dat een vijfde tot een derde van de succesvol broedende hoppen voor een tweede broedpoging gaat. De vreugde onder betrokkenen was dan ook groot toen de volwassen vogels rond het nest bleven hangen en op 1 juli werd gezien dat het mannetje het vrouwtje op het nest voerde. Het vrouwtje kreeg in de dagen daarna onder andere een zandhagedis *Lacerta agilis* aangeboden. Op 5 juli werd echter alleen het vrouwtje nog op het nest gezien: van het mannetje ontbrak ieder spoor. Daarna werd het stil rondom het nest.

De hop is normaliter een (zeer) schaarse doortrekker in het voor- en najaar, vooral in april-mei en in oktober. Dit is pas het tweede broedgeval van deze eeuw, na een goed gedocumenteerd nest op de Hamert, Limburg in 2012 (Kikkert, 2013). Begin twintigste eeuw broedde de soort nog lokaal in Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Nederland lag daarmee precies op de rand van het verspreidingsgebied. Al voor de oorlog verdwenen ze (nagenoeg) uit Nederland. Sinds de zeventiger

jaren zijn er alleen nog incidentele broedgevallen. De laatste van voor 2012 dateert van 1995 (Kikkert, 2018).

In 2020 werden in Nederland in de periode juni tot half juli op ca. 22 locaties hoppen gemeld, wat ongewoon veel is: in de vijf jaren daarvoor lag dat tussen de vier en de negen. Daarbij zat een ongepaard mannetje dat wekenlang zong in De Brand, nabij de Loonse en Drunense Duinen, Noord-Brabant. Dit broedgeval is mogelijk minder verrassend dan het lijkt. Hoppen hebben een groot areaal dat grote delen van Europa, Afrika en Azië beslaat. Daar komen ze vooral in de warmere streken voor. Met de klimaatverandering is het niet uitgesloten dat de soort vaker tot broeden zal komen. Bij onze zuiderburen broedde de soort in 2017 bijvoorbeeld voor het eerst in 36 jaar weer in Vlaanderen (Leysen, 2018).

Vincent van der Spek (Waternet), Han Buckx, Dick Groenendijk, Pim de Nobel en Tom van Spanje

Bronnen

Kikkert, J. E. (2013). Geslaagd broedgeval van de Hop op De Hamert in 2012. *Limburgse Vogels* 23: 73-77

Kikkert, J. E. (2018). Hop *Upupa epops*. P 359 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland 2018, Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

Leysen, K. (2018). Hop broedt voor het eerst in 36 jaar opnieuw in Vlaanderen. Website

Natuurpunt: <https://www.natuurpunt.be/nieuws/hop-broedt-voor-het-eerst-36-jaar-opnieuw-vlaanderen-20180329>

Foto 2: Jonge Hop nog in het nest, AW-Duinen, 11 juni '20. Foto: Vincent van der Spek

Foto 3: Pas uitgevlogen jonge Hop. Let op de gele mondhoek en de nog relatief korte snavel, AW-duinen, 15 juni '20. Foto: Vincent van der Spek